

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:31

av Robert Stenkvist m.fl. (SD)

Bevara språket älvdalska

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara, levandegöra och officiellt erkänna språket älvdalska och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I norra Dalarna finns ännu rester av språket älvdalska kvar. Det är ett urgammalt språk som skiljer sig på ett avgörande sätt från svenska språket och har anor från järnåldern. Detta språk talas fortfarande av en del människor i norra Dalarna samt av ett 60-tal skolbarn. Älvdalskan är enligt språkforskare ett eget språk, som både talas i dag och har urgamla anor. Bakgrunden är följande:

Vikingatidens mer gemensamma nordiska språk har under tidernas gång sönderfallit i sex nordiska språk: svenska, norska bokmål, norska nynorsk, danska, isländska och färöiska. Svenskan har tagit emot många låneord, först främst från tyskan och senare främst från engelskan, men även från andra språk.

Älvdalen har inte emottagit så många låneord och har därför behållit likheter i ord med isländskan och engelskan allt ifrån förhållandena som de var på vikingatiden. England tillhörde ju då Skandinavien. Även älvdalskans grammatik är vikingatida och mer komplicerad än svenskans och språket har fler bokstäver än svenskan, eftersom de har kvar ett par ljudande bokstäver som försvunnit i svenskan. Dessa betecknas med runor och det finns särskilda typsnitt för datorer som rymmer dessa runor.

Tråkigt nog såg regeringsmakten i tidigare sekler dialekter som problem och älvdalska barn som råkade tala älvdalska i skolan fick stryk. Dialekten skulle hamras ut ur älvdalingarna, lyckligtvis gick inte detta och idag är älvdalingarna tvåspråkiga: man dalskar och man svenskar (förklaring: Man talar älvdalska och man talar svenska). Antalet som talar älvdalska är inte så många tusen och även älvdalskan förvandlas.

Älvdalskan är ett eget språk eftersom det är så annorlunda att man måste lära sig det för att förstå det. Genom att förklara älvdalskan officiellt som eget språk vinner vi:

- ◆ Kulturellt, ett starkare samband med viktig historia.
- ◆ Demokratiskt, ett erkännande av älvdalsbornas kamp för sitt språk.
- ◆ Forskningsmässigt, en levande fördjupning i nordiska språk.

Därför borde riksdagen besluta om åtgärder för att erkänna älvdalskan som ett officiellt minoritetsspråk och tillförsäkra språkets fortlevnad.

Vidare borde åtgärder vidtagas för att bevara och främja språket som en viktig del av vårt kulturarv. Staten och Skolverket borde skjuta till medel så att alla skolbarn som vill läsa älvdalska också skall få möjlighet att göra detta. Även läroböcker borde tas fram i språket. Vårt kulturarv är viktigt och älvdalskan är något alldeles speciellt som aktivt borde bevaras och levandegöras.

Robert Stenkvist (SD)

Mikael Jansson (SD)

Roger Richtoff (SD)